

Warszawa, 29 sierpnia 2025 r.
KRASP/243/2025

Szanowny Pan
Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowny Panie Ministrze,

W załączeniu przesyłam opinię Komisji ds. Ekonomicznych Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich w sprawie Stanowiska Rady ds. dialogu ze Związkami Zawodowymi dotyczącego finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.

Z wyrazami szacunku

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Przewodnicząca KRASP

Do wiadomości:

Janusz Szczerba - Przewodniczący Rady ds. dialogu ze związkami zawodowymi

Biuro KRASP

Uniwersytet Warszawski
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa
tel.: 22 55 20 352
biuro@krasp.org.pl | www.krasp.org.pl

Przewodnicząca KRASP

prof. dr hab. Bogumiła Kaniewska
Rektor Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu (UAM)
president@krasp.org.pl

Warszawa, 21 sierpnia 2025 r.

Opinia z 21 sierpnia 2025 r.w sprawie stanowiska Rady ds. Dialogu ze Związkami Zawodowymi dotyczącego zwiększenia nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę**1. Wprowadzenie**

Komisja ds. Ekonomicznych KRASP, po zapoznaniu się ze stanowiskiem Rady ds. Dialogu ze Związkami Zawodowymi z dnia 8 lipca 2025 r., uznaje je za ważny i potrzebny głos w debacie nad przyszłością finansowania szkolnictwa wyższego i nauki w Polsce. Dokument ten ma charakter syntetyczny, ale dobrze oddaje istotę problemu chronicznego niedofinansowania sektora i stanowi właściwy punkt wyjścia do prac nad systemowymi rozwiązaniami.

2. Skala niedofinansowania – diagnoza

Nakłady budżetowe na szkolnictwo wyższe i naukę w 2025 roku wyniosły 32,56 mld zł (0,89% PKB), a w ujęciu sumarycznym - z uwzględnieniem środków unijnych i budżetów innych ministerstw - 42,54 mld zł (1,17% PKB). Wskaźniki te są znacząco niższe niż średnie w krajach OECD, gdzie poziom finansowania sektora kształtuje się na poziomie 2-3% PKB. Tak niski poziom środków w Polsce rodzi poważne konsekwencje: odpływ młodej kadry, ograniczenie innowacyjności i słabnięcie konkurencyjności gospodarki.

3. Ścieżka dojścia do 3% PKB

Komisja pozytywnie ocenia propozycję ustawowego powiązania nakładów z PKB i corocznego wzrostu o 0,3% PKB od 2026 roku. Analizy wskazują, że mechanizm ten pozwoliłby osiągnąć poziom 3% PKB w latach 2032-2033, co oznaczałoby ponad dwukrotny wzrost środków i realne wzmocnienie systemu nauki i szkolnictwa wyższego.

4. System wynagrodzeń

Komisja popiera postulat powiązania minimalnego wynagrodzenia profesora z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej (dwukrotność średniego wynagrodzenia). Zaproponowana siatka płac, obejmująca także adiunktów, asystentów, pracowników administracji oraz doktorantów, wymagałaby nakładów w wysokości ok. 8,43 mld zł rocznie. Przy założeniu corocznego wzrostu o 0,3% PKB (ok. 10,92 mld zł),

reforma ta jest możliwa do sfinansowania, a dodatkowo pozostawia margines środków na inne potrzeby sektora (infrastruktura, cyfryzacja, umiędzynarodowienie).

5. Wymiar systemowy i apel do środowisk

Komisja podkreśla, że propozycje Rady nie tylko odpowiadają na bieżące problemy finansowe uczelni, ale wpisują się w zobowiązania władzy publicznej wynikające z preambuły ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z 2018 r., w której wyraźnie wskazano obowiązek tworzenia optymalnych warunków dla badań naukowych, twórczości artystycznej i nauczania akademickiego. Stabilny i przewidywalny system finansowania jest jednym z najważniejszych elementów tych warunków.

Dlatego Komisja kieruje apel nie tylko do ministra nauki i szkolnictwa wyższego, rządu i parlamentu, lecz także do ministra finansów, ministrów innych resortów nadzorujących uczelnie i instytuty badawcze oraz prezydenta RP. To od ich decyzji zależy, czy proponowane zmiany zostaną przyjęte i podpisane, a tym samym, czy możliwe będzie trwałe wzmocnienie fundamentów rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego. Komisja wskazuje także na potrzebę zainteresowania problemem opinii publicznej i mediów, ponieważ długofalowe skutki niedofinansowania dotyczą całego społeczeństwa poprzez obniżenie jakości kształcenia, zmniejszenie potencjału innowacyjnego i ograniczenie możliwości rozwojowych kraju.

6. Rekomendacje Komisji

1. Poparcie kierunkowych postulatów Rady ds. Dialogu, obejmujących ustawowe powiązanie nakładów na szkolnictwo wyższe i naukę z PKB oraz wprowadzenie mechanizmu corocznego wzrostu.
2. Poparcie reformy wynagrodzeń opartej na powiązaniu płac z przeciętnym wynagrodzeniem w gospodarce narodowej, z zachowaniem spójności siatki płac w obrębie całego sektora.
3. Apel do szerokiego spektrum instytucji politycznych i społecznych - rządu, parlamentu, prezydenta RP, a także opinii publicznej - o nadanie finansowaniu nauki i szkolnictwa wyższego rangi priorytetu państwowego.
4. Utrwalenie proponowanych mechanizmów w prawie tak, aby miały charakter ponadpartyjny, stabilny i odporny na zmiany polityczne.

7. Podsumowanie

Komisja ds. Ekonomicznych KRASP uznaje stanowisko Rady ds. Dialogu ze Związkami Zawodowymi za dokument zasługujący na pełne poparcie. Nauka i szkolnictwo wyższe nie są kosztem budżetowym, lecz strategiczną inwestycją w rozwój państwa i społeczeństwa. Proponowana ścieżka dojścia do 3% PKB, połączona z reformą

systemu wynagrodzeń, stanowi konieczny warunek utrzymania i wzmocnienia roli Polski jako kraju opartego na wiedzy i innowacyjności.

Z wyrazami szacunku

Przewodnicząca Komisji
prof. dr hab. inż. Celina M. Olszak